

Előzetési feltételek:
helgben láshoz
hordva és elétélve
postán:
 Egész évre 6 ft
 Félévre 3 „

HÍRDETÉSEK
 heti-összevétel 4 krajczárjával

NYILTÉRLEN
 pedig 10 krajczárjával számoltatván

A lap megjelenik: **minden vasárnap.**

KASSAI LAPOK.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és irodalmi HETILAP.

Szerkesztőiroda:
fütelek 35, sz. 11-ik
emelet,
 köv. a lap szellemi részét illető közlemények után.

Bérmertelen levél
 el nem fogadtatnak és közléstük vissza nem küldetnek.

A közlést illető
 közlemények a kiadó-változó **Mauer Adolf könyvkereskedésébe** címenélküli.

5. szám.

Kassa, 1877. február 4.

I. évfolyam.

Deák Ferencz.

(1877. jan. 28.)

Közönséges foglalkozásunk az egy év vajmi keveset nyoma a tények és események mérlegzésére szolgáló sorpölyben. De nem úgy a nemzetek sorsát intéző szellemi tényezők forradalmában. Nem évek, de szakmai örök is képesek azok nagyságát vagy még fényesebbé tenni, vagy ellomlásra vinni. Boldogok azon nemzetek, melyek az elsőtől díszkedhetnek.

Egy éve annak, hogy Deák porladzó részének megadtuk az utolsó tiszteletet. Illos közönséggel díszítettük a hantot, mintegy jelezve a viszonyt, mely az évszázad történetét, közük az a nagy halott föld takarója között létezik: a hervadás.

Ezen év letelte elől volt arra, hogy a hazai bölcsésnek szelleme a hallhatatlanság magaslattal tűnjék fel előttünk, mintegy megvilágítandó előtűnik mikódolésának azon oldalait, melyeket életében a rividitások jelölésének talált.

Avagy talán nem problematikusan azon tünemény, hogy oly jellem, mely a fenséges mindenkelével bírt és így azon óskori, mondászi alakok egyikeivel vált, melyek csak a hagyományban, a mítoszban élnek, nikiént bírták megérteni korával, melynek anyagi irányja egészen ellenkező látszik ama klasszikus korszak intézményeivel?

Pedig nemcsak hogy megértette, hanem Deákunk lelőlése, mintegy megtadgára önmagának, önkénytelenül követte egy felszabadulást, melyet ha a lényeket és kövkezőimnyeiket taladani nem akarjuk, kizárólag Deák-korszaknak lehet nevezni.

Egy másik problematika tüneményt merül fel Deák Ferencz működése azon példátlan nagy-szerűségében, hogy ő a barbarsim eszközei nélkül oly alkotásokat teremtett, melyek a modern államalkotás tanai szerint nemcsak forradalmak, de forradalmakak telenek fel, holott általános ismert tény az, hogy Deák Ferencz nem volt forradalmár?

Sőt ellenkezőleg, neki ép a forradalom ellen kellett küzdenie, és a regenerációs művet ennek romjain kellett keresztelni vinni, és az ez által szétzilált elemeket ismét szorosabba kellett fűznie, ha azt akarta, hogy törvényekkel szolgálhasson.

Ez azonban csak azt bizonyítja, hogy korvéseiben eredménytelen, munkálkodásában faradatlann volt. Ez lehet ugyan érdem, de még nem ad jogot kiváltságos és nem követelheti magának az összes emberiség közlegyetét, saját nemzetének imádsát.

A mi Deákot nagyvált tette, az azon pártalan értelem, azon tántorítatlanság szőlárság, melyvel — a modern törökevek közepette antike jellemének tisztaságát — igazságszerzetének elidegenített javait az újabb kor kísérletét, mondhatni merénylőit ellen nemcsak megírta óvni, de egy-szerszindm érvényesíteni is tudta.

A humanisták nagy diadalzárteket mutatnak az újabb kor ezen ótatojára, a ki nem azért azonosította magát az általa képviselt eszmékkel, hogy azokat diadalra az egyedül juttassák aratolra, hanem, hogy közvetlenül szolgáljon az óserevénynek, hogy egybeforhassanak a modern világzölétekkel.

De mindenképp problematikussáknak tűnt fel azon körülmény, hogy egy megrozgott abszolutizim korszakban leírta dönteni azon választást, mely közte, mint az alkotmány képviselője, a jogfolytós eszméjének tiszteletét parancsoló szövege a tönyesség határon kívüli emelkedését de nemcsak ledöntötte, hanem bírszalmat bírt kelteni a fejlelemben és visszaszerzte számára ama már veszendőben volt dynasztim érzaletet, mely a magyarnak egyik kiváló érenye és az uralkodóra néve drágább koronájának.

Mindenzen rejtelmes tünemények azon egyet szöben találjuk magyarratást, mely úgy hangzik: hogy „igazság” és azon kulcsnak valódságát a hiall izókze az idők rozsdája ellen csak még edzettebbé tette.

Nines szándékunk ez uttal politikai esszait, vagy jellemrajzot írni, hisz a „Deákirodalom” amny is már köteleke megy, de ma, miön a

kegyelet ünnepeit el, nem tagadhatjuk meg magunktól, annak constátitását, hogy mináludig, míg a nemzet zöme a megtestesült jogfogalom előtt lödöl, a felforgató eszmék colportálás diadalra nem parányulhat.

Epen miön ezen sorokat mint a hódolat parányulást írték, Csengery Antalnak a magyar tud. akadémiá által rendezett Deák-ünnepej alkalmával elmondott remek beszéde csak kezinkbe.

Éljutatsánk vesszük azon veletlen, hogy szöniknek éppen a következő tétlre esett, mely soraink zártpontján legalkalmasabbnak látszik: „Tudjuk: hogy Deák a porosz háború előtt sem elégedett meg kevessebbel és e háború után sem követelt többet. A ki bizonyos mérséklettel és szőlársággal nem bír megállani bizonyos határoknál, nagy dolgokat kezdő-ményezhet, de hevesebben bizonyára nem fog. Deákban meg volt mind ez a mérséklet, mind ez a szőlárság.”

Kossuth Lajos beszédeje.

A ezelőli küldetés szövény és kegyeletés zarándoklása következményében politikai eseményre fejlődött ki, a mennyiben Kossuthnak nagyszabású és egyes momentumában megragadó enunciatívája nemcsak a hazá latrán belől, de messze tavolra is elénk disszissió tárgyát képezi.

Nem képezzük embert, ha mindjárt más politikai nézetű is, a ki a valódi nagyság habérját megemnére tagadni atól, a ki hullamzó politikai villogások közepette, magántermészeti, minden diplomatiá felsallangozás nélkül, gyorsvalán eszládsz szövezőtel nyilatkozatait Európa figyelmébe magára venni képes. Es alig hihető, hogy egy és ugyan azon tárgyát, egy és ugyan azon eszméket más valaki, a ki nines megáldva anyai cseláts és édeszólással, megkísérthetné, új meg új oldalról fel-tüntetni akar, anélkül, hogy legalább is közönségesen válnék, föleg miután a detektív minden árnyalata, magával az egyénrel szoros kapcsolatban van. Tagadhatlan, hogy az egyéni szempontok egy-szerszindm összevannak forvra egy magyiszori, történelmi korszakot alkotó politikai változás kiinduló-pontjaira: de open abban rejlik az állanferőtlán tapintat, a szöniké bravúr, hogy a korszak azon események hozza előtérbe, melyek természetés találkozás pontok nyújtanak az egyén és a korszak harmóniába hozatalára.

Ez uttal két új fordulatot is ki kell emelnünk Kossuth epechalis beszédejéből.

Az egyik az incompatibilitás elmélete, mely szerint Kossuth nem a dynasztát tartja osszeférőtlenné az ő személyével, hanem azon körülmény, hogy a dynastia egyszerűen Ausztria uralkodója: a másik pedig a hontalanságuk új, valódi külöbi szönikkel való megvilágítása.

Az osszeférőtlenség teóriát a „nem. Hír.” egyik vezérszöke beszédesnek mondja, mert oly politikai tant állít fel, mely az által válhatik végzettségre, hogy az óerő tübbelcsillé folytán, oly vakmerőségekre ragadhat, melyek az okvetlenül bekövetkezően isolatság számba nem vesszik.

Szerény lefogásunk szerint ezen nézet nem felel meg a logikának rendezés; mert Kossuth ezen teóriát nem mint politikai axiómát állítja fel, hanem egyéni nézetének támogatására használja, a mennyiben elakarja magától távolítani azon vádat, mintha személyes indokokból vonakodnék hazá jönni, holott a politikai morál azt követeli, hogy a „figyelemfelkeltő nyilatkozat” szerzője, altalvaló viszonyban nem mint Ausztria uralkodóját, ha mindjárt ezen uralkodó Magyarországra királyi is.

Ez meglátszik a beszéd azon tételétől is, mely a közte és a bentlakó hazafiak közti külölszöregre utal.

De van e remek beszédben még valami, a mi rendkívüli tanulságos és ez azon nyugodt szövelés, mely az meg elvességgel szövelés is müvelt, érvekké indokoló, meggyőző, de nem sérteni és elkeresíteni akaró hang, mely a beszéd végig ömlik.

Vajha azon epigonok, kik a mester qualifiátívója nélkül, törösegek leplezésére esk a terroristimban keresik meg állanferőtlenséget, legalább e hangból sajátítanának el valamit.

S most álljon itt a beszéd azon része, melye nézetünk támogatására alkalmasnak találunk:

„Arra, hogy én hazá menve a helyzet megváltoztatására sikerrel közreműködhessem, kettő közli egy okvetlenül megkívántható. Vagy az, hogy a képviselőház kifolyása helyén nemzet ellátrozott akaratának visszatérni azon jogos történelmi alaphoz, mely ha nem is érvényesíthető el egészen az incompatibilitástól elválasztatlan bajokat, de azokat legalább gyakorlati minimumra szállítani leg; vagy pedig megkívántható rendelkezési hatóság.”

A mi az első illéti, kérdem én, mit telt a nemzet, miközlettel elő a talajt az emeltt irány valódsítatására, mely nélkül pedig az ország süllyes helyzetben segíteni lehetetlen? A boldogtalan közönséges alku megkötése óta háromszor volt a nemzetnek alkalma a felett íleletet mondani, s az ílelet mindig a jogos történelmi alap megtadgására ött ki. Nagy felelősség terhelt ezért a történelem, az utókor előtt a jelen nemzedék. Önöknek uraim! meg kell megnyugvásokra szolgálhat, hogy (Uzegléd e felőlésökben nem osztok): de Uzegléd meg nem nemzet; s ez háromszor rért ötlete peséssélt a közönséges alku, a mi övezett az alkotmányos élet pusztá látszatának megszölgéval ódszítvte, az országot irotázos nyomorúsággal sódorta, a nélkül, hogy meg csak annyit is eszközoine, hogy e nyomorúság árán béke legyen Magyarorszá s Ausztria közti. Há miként lehet azt gondolni, hogy, nem mondom egy ily közönséges ember, mint én, de akárki is segíthette a nemzetet, a mig az saját vesztöbe ily magistkolóttan rohan?

A mi pedig a hasznos mikódoltes másik alternatíváját, a rendelkezési hatóságok ílelt: valami oly ábrándban csak senki sem ringatja magát, remél, hogy ha én hazá menek, a bécsi udvar hajtalmot éreltette magában, engem felszólítat, hogy csak méltóztassam a dolgokat érelendzerteni legjebb belátásom szerint; ok minden aláírnak, minden megeskészkim, mint 1848-ban tevők (persze az azon tartálék gondolatiat, hogy majd keresnek majd a kibúvára ep úgy, mint akkor tartott). Sőt remélem, meg csak azon ábrándban sem ringatja magát senki, hogy a bécsi udvar, ha nem is kitalná meg rendelkezési hatósággal, de legalább alkiba bocsátóknak volam, mint bocsátók Deák-ka tiz év előtt. Ily ábrándhoz sok más egyben kíván, a mi nines, és nem is láhat a körülmények nines olyan preszöjgát kellene feltűnni, mint a minő akkor lenniforgott, de minőnek most hirs nines. Mert a keleti bonyodalnak nagyon veszélyes fontosak ugyan, de nem oly természetűek, hogy az országítai rendezés megváltoztatására preszöjgát egyakoríthatnánk. Mert e kérdésben a dynastia hatalmi állása a jövöszöndé ez hazánk s a hirodalmi érdekek közti találkozás van: — ha tehát a hatalom oly politikai követ, mely ez érdekel-sólidaritásnak megfelel, nines azon helyzetben, hogy engedményekkel legyen kénytelen e politika számára nemzötnék fel készült támogatásait megszerzeni, mert az a nemzeti létfontosságú esztöngé árán számba hozható van. Ha pedig ellenkező politikára határozna magát, azt lehetlen nem tudnia, hogy ilyenek lekessült támogatására a magyar nemzet semmi áron nem nyerhető; azt pedig, ugyhiszem mégis csak senki sem teszi fel én rólam, hogy én akarmi engedmények árán is engedjéköt nyújtsak arra, miszerint a nemzet ily öngyilkos politikának támogatásába beleszödeltesse csak meg is kíséreltesse.”

Helyszörol.

A külpolitikának sulya e perezen a török-szerb békekötésre esk, melynek folymata kedvező mutatókötés és talán eredményes is vesse, ha atól nem kellene tartani, hogy Oroszország az utolsó momentumban az egész kártörvénnyel egy szusszal elűtja. Alki közpöhlött, hogy a lázas buzgalommal akcióra készülő Oroszország megfogja túrni, hogy az a terület, mely az éllenségeknek köpenyegéül szolgál, és melyen anyai orosz bajnok nem rigen anyai — vult ontán — most a közök vételeire szölgálnék. Ez is csak olyan diplomaciák fogás, melyek igaz is vevérvasság.

A helyzet megvilágítására egyébiránt az orosz lapok is szorgalmasan apróztak.

Lenin és az orosz hírlap nem írhat olyasmint, amit a petvári kormány nem helyesel; kerülhetetlen censura érkezik minden véleménynyilvánítás fölé. Az orosz sajtó nyilatkozataiból pedig látjuk, hogy míg hivatalos még a hátróm esszák szerzősége, jára otthon a nagy kézségséget már előkészítik arra, hogy az osztrák-magyar monarchiában Oroszország ellenesség léssa, mely ellen sikra kell szállani; azt tovább is meggy az orosz sajtó, s azzal biztatja olvasóit, hogy itt, Ausztriában és Magyarországon fog a muszka politikára erős támaszkodni lenni, a különféle nemzetiségű folk-felkötésből. Ma két orosz lapunk az „Odesszai kij Viesztik” és a „Russkij Mir-nek nyilatkozatait felszámolták előtűnk, melyekbe nyilván fejezték ki az 1848-iki nemzetiiség mozgalmak ismétlődésével. De nemcsak fejezték ki, hanem majdnem nyilván kimondták, hogy ha ilyenül bekövetkeznek, abban orosz lesznek is lesz részük. — E nyilatkozás mindenesetre elismerés érdemel s akarjuk hinni, hogy illetékes kormánykörökben is kelendő figyelemben részesül.

Hát vajon azon derék képviselő, a kik többnyire a nemzetiség utrállak szoktak szavazni, hogyan vélekednek a fideszre, orvostársra és egyéb némas passzívoktól hevülő testvérek ellenkezési szándékaiak?

Végül pedig megkell emlékeztünk azon hátrózatotn feldőp hírről, hogy az orosz ezár már néhány nap múlva lefok közötti és vele együtt Goreszkoff is elhunyt világhírű mesterségű.

Csevegések.

Budapest, febr. 3.

Az elhunyt hét a kegyelet és a visszamelegedések hete volt. Míg nemelő hódításunk megvité Oroszországba a nagy számbúttok, ki mind hízkre gránit-ozlop egyedül áll fenn ujabbokú történelmi legfényesebb korszakának emlékei, — addig ni ltitton áldoztatn a kegyeletnek azon bötes és nagy ember emléke iránt, kinek vesztés ma súlyosabban érezzük, mint valaha.

Hónapok óta várunk a kérdések, melyek Magyarország anyagi állapota felőnt dőntenek fogak, hónapok óta halljuk, hogy pár napnál tovább a megoldás nem késheik, e hosszú, gyötrelmes várakozás alatt pang minden, a mi meg tönkre nem ment és mindnapon fokozódó rémülettel érezzük, hogy elhunytak az ajkák, melyeknek tanúsását a fejedelmek és a nemzet egész bizalmal fogadták; kiadott a bölcsesség szavánoka, mely szét tudt osztani a kételeyk honmását, és nines a ki örökséget átvátelehe volna, nines, a ki e felkált ismét lágra tudná gyújtani, nines köz, mely bötes, esaklakozhatlan öntudattal megragadja a tömekelőgú kivéteő Aránde fontal.

Az epigonok eszék helyett ötletekből élnek, márol hónapr, s hónapr már saját kezökkel lerontják azt, amit ma építettek. . . . nem látják tisztán a cémt, tapogatózva keresik az ösvényt, mely valahová, — mindegy akir hármba, akár hitos talakra vezet, és minden létező a nemzetben szomó öbészert egyebet a bizonytalanság azon érzeténél, melyelők ő maguk is elvannak telve.

Az ország kitűnösége jelen voltak a Deák-ünnepélyen az akadémia teremében, — vajon hányan lehetnek közöttök, kiknek agyában nem fordultak meg ugyanezen gondolatok? kiknek eszébe

nem jutott, ha most az az életnagyságu kép, ott emlyéne felett felednie és kiféne kerelőből, hány mondvaesintit nagyság tőpálna el a megnyitó ajkák első szavára? hány kinos kétség-től menthető meg hazáját egyetlen eszével, melyet az a böles, nagy szellem annak a hazaszeretőtel égo szívege sugallna?

Az eszmék emboterének kora lejárt, ma esak ötletek uralkodnak — az az egyik, ki itt maradt kötelet, elemeit örökre, a jósta templomának ajtaján háda zörgetünk, az olár tüze kialudt, az örökülm eleműnt; az a másik a mullok emlékeibe ma burkolja hangot és jól teszi, ki is halgatás már ma egyelőn nagy ember szavát. Hiszen nem az a nagy ember beszéne, melyet az urakódó közpzerűség szeret, nem oly tanácsokat osztogatna, melyekkel a mai hatalmasok kegyét lehetne vadászni, pedig ez ma a fődolog. Elhalt vagy számtól nagyságoknak udvarolni — „faire la cour en malheur” — ez jó volt abban a korban, midőn meg nem kinfáltak a tehévaldval azokat, kik hebertek vallani, hogy szivököl nem halt ki egészen a magasabb eszmék iránti fogékonyág — ma már esak a hatalomnak, a hatalmasnak udvarolni egy, melyetnek előre: ha holnap megkérünk? annál rosszabb rejűk néve? hiolnapután lesz hegyökön más es akaratunk tart a közönösök, oly együgyűek esak nem lesznek, hogy „lomonen diszerjük a napot”.

Nem ezelszeri dolog emlékművepeket tartani vagy embernek halálának évfordulóján. Sőt inkább, felelők el őket meőből. A jelen pillanat megújít határoztól hátrózatlan vannak, ha a nagygyűkeket egy Deák vagy Kossuth alakjához m-űjük. Látn! Széchenyit már rég elfeledtük! Hogy is ne! hiszen már 17 éve lesz, hogy meghalt. Nem tartunk kiültsa évfordulóján emlékművepeket, ma holnap, ha valakőt ezt kérők, ki volt az, ki leg hatalmasabb politikai ellenfele ruházott föl e mélyvel? a legnagyobb magyar? — lekérne mond meg valakelyik ma nagyságot nevezni meg, a ki képes lesz elhinni magáról, hogy esakugyan ő az!

Igen, igen; tiltsk be jóvőre az effle Deák-ünnepélyt tápláló emlékművepeket, vagy legfeljebb rendőri eszükkel mellett engedők megtartani, sőt inkább elmozdítók, melynek az eszükben is január 28-ához fűzötek, nem alkalmasak azon fatalközök hangulat megörzésre, mely a korlátolt alattvaló fellegős esendes megnyugvásához nélkülözhetetlen szükséges.

Esak néhány órával a kegyelet ünnepele előtt kifestők a Deák nyugalmora Deák legfényesebb harántak és hámlalokk egyikeit Szemétyváry Károlyt, a képviselőház egykori elnököt, a szifárd jellemű hazait, ki nem találta helyét a földön, miota eköltözött az, kihez oly nagy rajongással ragaszkodott. Novét mindenkor tisztelőtel fogják említeni mindazok, kik ezen aranyltsza jölemet ismerők.

Ma én ugyanazt érőben, midőn a sir fedele e hosszú délpálya után örökre lezartult — egy reményteljes délpálya előtt álló fiatal férfi hamvait vitték oda, honnét nines visszatérés. Onok mindnyájan olvasók Tomasek Béla, királyi ügyész halálának hírről. Onkezeivel vetett eget életelek, melyhez ninesek a szerető esak, hanem az egész fővárosi jogászvilág legszebb reményei voltak köve.

Janár hóban ez már a második jól megdöbent eset, a második öngyilkosság, melynek oka nem zilát anyagi körülmények, nem lelksimereti gyötrelmekben keresendő, hanem me ámitások magukat — társadalmi viszonyaink esaknem reménytelen ziláltságában keresendő. Kétségtelen kör-

jelök ezek és aggasztók a legnagyobb mértékben. Meltán igénylik a legmondosabb figyelmet azok részéről, a kik hivatra vannak, a társadalom felett örökdi. Engodja az isten, hogy szemök még jókor felnyíljak és tetteze buzduljanak, mert az alapjalban alakázott társadalom biztonságában nem nyugodhatik meg senki.

A visszamelegedés és a kegyelet hete szomorú gondolatokk öbreshet lenniük. Bocsnát a „cseseges” sötét színezetű. A bűjöt már a farsangon előlegeztük. Reméljük, hogy a böjti etelmeledések vigabak lesznek — hiszen Beseb-jó szél fú — minden a régnél maradt. Keszér.

Az italmérsi jog.

Engedje meg a t. szerkesztő és a t. ez. alvosi, hogy jelen rövidke cikkünk bevezetéséül eszün annyit jelentsk ki, hogy nem vagyok sem tündető politikát izó nagy pipájú lazzai, sem pedig minden áron opánáló reformer! Ha azonban megis kifogásolna a helygymnázior urak az italmérsi jogra vonatkozó legközelebb közzé tett szabályrendelet, az esak azért történeki, mert az említett rendeletnek I. c. feburár 1-jei történe dtebebeptése a többségben nagy fogantatásit állít nemek, hogy az ily fontos intézkedéseknél mulattalalan szökéses átmeneti közevetést lehetne-e tenni, hanem anyit érdeket sért és ténylegök kárt okoz, hogy lehetetlen elene fe nem szólnai.

Nines oly világsz törvény, melynek alkalmazása tenato tanulmányozást ne tenne szükségessé és nines oly jogmargyazat, mely a kibővíteő fellegős tolytan még bővebb magyarázatot ne tűrőne.

Sokan azt mondiók, hogy orni kell a regálójogot, mert az ezen eptet esorba közegei adó alak-jában borszítja meg magát, és midnogy a meztelen közegegőbbélet a polgárokat sújta, a regálójogot minden esoktatis elone megkell övniük.

Helyes! de nem szabad övniük oly eszközökkel, melyek ellenkeznek a kitözött epté méltányosságával, azz, midőn a polgárokat érdekeit védeni akarjuk, nem szabad szaz meg szaz polgár érdekeit agyón szítani.

A mit tudjuk a mi miniszteri rendelet végrehajtók fellegősá szerint a szabályrendelet következőben találja alkalmazandó megfestet:

1. miden kereskedőt attól eltilatunk, hogy a liqumér, rhumét és roslogót egy literesnél kisebb palackokban árulja és a kisebb palackokban levő liqumér elkészíti fogja;
2. miden kereskedőt attól eltilatunk, hogy a spiritusz az 1/2 liternyi minimum és 1 liternyi maximum közötti helyen 7,10, 8,10 és 9,10 stb. irtartaralomban árul palackokban árulja;
3. megtiltja a szilvörumak, tehát a vagy drága kereskedelemi ezteket képező szoroni szilvörumnak is kereskedők által árulását, midőn ezen szoronsz itálmén a rendeltetben külön megvezeve ninesen.

4. nem tűri azt, hogy a helyföldi esemegoró litoresnél kisebb palackokban árulassék kereskedők által.

5-ozar A szabályrendeletnek a szeszadáról szóló 2. pontja említi az eladó kereskedőt, minn olyait, kinek ezmelet a szeszartatásból palackok elütandó. Ezen eladó kereskedő által az eljáró hatóságok a szeszkereskedők, nagyban irták.

Ezen fellegős ellen a következő hozhatók fel:

Ad I. A szabályrendeletnek ezéja a szorosz

szoktunk végig halgatni, mert nem egy vonásban saját elmevényeire, sőt igen gyakran saját egyényiségükre ismerünk — benne, s az egyes alakokbel esak az itt mély néven nevezett hajtársaink, ezimborítanak létük lelki szemek előtt megjelenni.

Az 1846-iki június 30-ika nagy nap volt, egy rosm, mint az egész osztályra nézve.

Ekkor „subscribáltunk” diákoknak, vagy is, bevezénye a nyolczadik gymnasialis osztályt, ekkor irtuk ki az iskola törvényeit, s leptünk be a diákok sorába.

Adár eszün tanulók voltunk. A praceptorok, ha akartak tegeztek, s még a vessző alól is esak a szokás, de nem törvény által véleki biztosítva. Amint, hogy bár itkán valamely nagyokk eszük egy hetedik, sőt nyolczadik osztályból tanuló is vesszővel fenytessék, amin aztán nagy feltűnést okoz esemény volt az egész nemes iskolai fiatalságra nézve, a mirol sok ideig megelégekterek az iskolában, s ami az illót szeremesétlen nemcsak egész iskolai pályájának idejére, de még azon tura is megelégekterek és iskolatársai szemében.

E napon azonban kiéptünk a vessző alól, s unakká, „dominus”-okká lettünk; a kisorsítás, mit a törvények aláírása után az igazgató tanárnál, akkor még rector-professornál, s a juratus diákokkal váltottunk, unakká emelt lenniük, s jogokkat rájuk volt, oly dolgokra nézve, miket addig esak lova, titokban s elrejtve folyók gyakorollhatunk.

Elsősz is, szabaddá lett a pipázás! A pipázás, a tiltott gyönyörök legesetűből köze, melynek a mig tilta volt, vajni kevesen tudtak ellenállni. Teltük, mert nem volt szabad; megettük, pedig gyönyörös helyett kellemetlen-

TÁBOR.

Az „Acol-dalokból”.

Mint esel hára burján
Egik szelű után a másk —
Lokom fesselt itegem —
A pillanatk ujra jászik.

Miké a Wartburg nagy völgyen
Wolfram borogés éneke
Ugy reszűl által lokom melyén
A mesze mulhő egy reg-

S miké a Peneus folyás
Miltán fakal es a jelen
Mezin át folyó fele foly —
Regem is olyan vigélen.

Egy dalokról beszél, ki melyen
Es eszeddelélen szerzett
Csaklós bár, de dit reménye —
Miké viték a sir felét.

S eszleg, mely után szahott
Leszállt hóba nem tette,
Fájó dalaval es nem érte,
A hitög fényű csillagot.

S keresni indult — túl a földön,
Ahol tán szobá hára lák,
S hogy loke száryan elszallasson
Levetés a porhályvet.

S azót jár a végtelenben
A költő fényes szelene
Csillagok csillagig halogva
Keresve, hol em edes?

— Mi szép reg- . . . ha gyokor én is
Veled repülök egy tova:
Keresve az én boldogságom
Te csillagoknak dalnok.

Légy fonn, a fényes végtelenben
Vezérem a nagy ég felett
Légy, csillagokak tróhadarok,
Sugármentis ismerő!

A nagy ezalt ott fonn megalhál
Veled talan előb fogom
Téged, dalain királyúge
Elrethetelen csillagom! . . .

Vagy mindörökké faradhatlan
Veled halogokok óta fonn
S zengem zenitnek es nadirnak
Szerelemem búját végtelen! . . .

Varovaty Antol.

Egy híhetlen történet.

Elbeszéli *Idalás Sándor*ról.

Ki ne emlékezők gyönyörű vissza azon szép időre, a boldogság, a vidámság és a zavartalan, mindég verőfényes éde napjaira, a mit az „Iskola falai közt töltött?”

Mindig nyugalmus, vigasztalást, enyhét adó oázis ez az emlékezetnek.

Ma-on réppen vissza a lélek, a midőn az élt terhe, szunyog és nyomorúságai ellen a multban akar vigasztalást keresni.

Itt megtalálja azt.

A gondatlanság és a teljes reményesség felőlőlen egét; a „várásnak, a testvéri szeretetek igaz meletét, s a szívnek és kedélynek ama tiszta, az osztét meg nem ismerő ártatlanságát, melyet az iskola udvarán, ama szép paradicsomban kívül már hasztalan keres, feltárlni soha sem fog.

Idé, ez élveztet édes paradicsomba repül vissza az én képzőletem is, hogy egy fiatalkori kis kalandol életpök ömöknek, egy tréfnis ártatlan diák-simét, melyet annál nagyobb élvezettel

tódás; az a nemzeti színi lofogó, mely a tudományok polifongját lengett alá, a nemzet büszkeségét jelezte legnagyobb fiára, mely a költő e hátszavaihoz nyert annak idejének kifejezését:

Köszönök, hogy mi ének a nagy halot?

Hogy kik voltak ezért az ünnepély fölényes elmondanod. A miniszterek, főispánok, főledek, képviselők; az udvar, a tudomány, irodalom s művészet képviselése, a kiváló holomjegy s díszes közönség gyűlése, az alkotta keresztet a köztársaság, mely Thán Mór mesteri cselekedetét ábrázolta az ünnepelt főnökség alakjait.

Az a cadomia elnöke, Lónyay Menyhért gróf nyitotta meg az ünnepélyt tapintatos beszéddel, melyben minden hoafi lühas kebelét teszi a nagy halot Pantheónvá. A küek oly szíve volt, hogy egy egész nemzet iránti szeretet felhőbe be, megérdemli, hogy visszat minden honpolgár szívében kegyeletos helyre találjon! Rívid, de erőteljes vonásokban vizsgálta ezúttal Deák Ferencz alakját, a jövőre apellálva végt, melynek kötelessége, a kezdeményezéshez méltóan munkálkodni a folytatásán.

A megőrzéshez megnyitotta azt Csengeri Antal mondá emlékszóval: az a mesterség, mely a földi sertes volna egy a mesternél, mint a t. községség néve is. Ugy tanulmány ez, mely Maenulay mesteri jellemrajza emlekezett, s melyet igaz magyarnak elovlasztalán hagyani nem szabad. Megírása valóban senki sem volt annyira hivata, mint épen Csengeri, ki, mint szerényen erőt tulajdolt feladatnak jelent ki emlékszóval kezdés szakában, mesterleg oldott meg, előidve a férfit alakját, a mint közöttük annyi éven át él meködött, az oly jellemrajza nyitva Deáknek, melylyen annak emleket igazán megőrzésére tultotta.

Csengeri érdeklőt végig hallgattok s teljes elismeréssel fogadtok két az a beszédet, mely a Vilmos orvasta föl Tóth Kálmánról díszeslelt kitüntetett, majd Szász Károly saját pályakoszorúját Deák-odókat, mely mindkettőt Csengeri mekört prózája után képes volt érvényt szerzeni a költészetnek.

Lónyay Menyhért gróf zarszárai alatt a n. v. 3-ór addott föl az a gyűlés az, mely nagy hának emlekezéte a legemlékösabb meg.

Az emlekezésnek nap által kellett hangulat uralkodni fővárosunkban az egész hét folyama alatt is. A mult év e hete egy nemzeti vigaszlatának tájladának léte volt, a mostani az a vigasza által enyhített bánatot emlekezés. Most egy ebe könyezett a nagy ferinavata filót a főváros, az ország, az egész világot; most egy ebe tette le felségs királyunk a koszort az egyszerű polgár koporsójára, s kit nem jutalmazott nagy fény, arany, az jutalmul igaz bánatközlőt talált az ő szemében!

Valamint Csengeri classicus tollalán sikerült, Deák Ferencz jellemének konél állandóbb emleket emelni, ugy ama jelenet is, mikor a koronás fő az egyszerű honpolgár ravatalára tette le elisáeres, fájalmal jelte, a királyi koszort, a mely színműgy felolthatta minden szívet, mellyen mint a nagy ferinavata alkaj, kihez fűződik, megőrkötője talán festő művészetünk egyik főbikészségében, Zichy Mihályban.

A mester, jóvó hónapban hozza föl Párisból még teljeseb be nem vegett művét, hogy azt a magyar nemzeti múzeum képmárában fölolván, annak főnyitványát szíves legyen meg. A mester művön, mint párisi ismeretese íja, ép a főnyitványok alkotóját a főnökséget, mert majd háromfé megviagtattás által hoznakt leltre. Az ego gyertyák sárgas világa, a felőlőrló hatolói nem természetes fény, az alszóáló angyal földrajának ideális kétes sugara; végül a sánc gyász-pelell bevont falak merszők hatása oly felolthato állanak a festő művész elé, melyeket, hogy Zichy Mihály megindott oldani s így nagyságához jelölőn örökte meg töntetünk e pártalan jelenet, hinni reméljük. Pár hét múlva megfogunk felölte győzdhetni, a mikor is a t. szerkesztő új engedelmével a festményre meg visszatér.

STUDIOSUS.

Helyi és vidéki hírek.

— Kassa városi közgyűlés január 24-én. A polgármesternek néhai boldogult bárczi Bárczy Albert főispán elhalálozásáról és temetéséről szóval előterjesztő gyászjelentés közzététel mellett, felkivá tudomással vétetvén, emleke jogkönyviileg megőrkötője s hátrahagyott özvegyéhez az alsóbb (a polgármester által már személyesen készbeszéd) részvétélyilkozott intézetni határozattal.

Méltóságos asszony!

Azon méltoságos asszony, mely néhai felejtethet szerezett főnökek, boldogult bárczi Bárczy Albert főispán annak gyászos elhalálozását alkalmas méltóságod és tisztelt családját érte tiszteletnyilvánításunkat is a legérdekesnyebben süjtotta.

Méltóságod a legjobb férjed, gondos családod, a hazá, azaz rendtelten jól lát, a tarsadalom elölte szellem, törvényhatóságunk köztisztelést és szeretettel által könyezett főnökét vezette.

A könyek, melyek a boldogult gyászravatala fölött hullottak, a kosorú szív ragyogó húrnat.

gyönyörű voltak, melyek a koporsóba zártnak valódi érdemeit ékíték.

Jól tudjuk azt, hogy méltóságod ego fájalmat más nem enyhíthet, csak Isten és ego fájalmat Dejak azt is, hogy az ószirote részvét, mint enyhítő balzsam, jötkövényint lát a fűjö szét.

Tudjuk azt is, hogy a vesztéség községeinek tudata, a csapásban megnyugvást fokozza.

S ha többet nem is érünk el, annyit minden esteire elérni óhajoltunk akkor, a midőn a részvét legesztőbb nyilatkozatát törvényhatóságunk részéről méltóságodtól tudni elvártatottuk.

Fogadj szívesen elváltotok ezen szomori nyilatkozatát kegyesce; enyhítse az lelkeké fájó bánatát azon tudatban, hogy a boldogult emleket nem csupán jegyzőkönyveinkben az utóok mintaképpel, de szívünkben is megőrkötöttük.

Kiváló mély tisztelettel vagyunk és maradtunk stb.

— **Beküldött.** Van-e tudomása a kapitányságnak arról, hogy a helybeli piazcon áruáló kassai-ufalusiak meg mindig a régi mesteri használják s ez által nagy mérvű csalásotk visznek végbe. Egy példán azon élelyek, melyeket kb 5 tezeccsel árulnak csak 3 liter italmuk, holdt 5 tezecc 425 liter. Ajánljuk e csalákt a kapitány ur figyelmébe.

— **Kassa-Ufalú** nagyon közel lévő hoznánk, talán bemehetnek is érdekes oktatás iskolá épíletes müködsé. Ugyanis e napokban egy utolsó sáncra valami ügyben megfordult a Kassán és két órák polgár kezdte nyelvé akad, kik meg akarván győzdni kis szomszédunk helyi képzésgeiről, azt kérdezték tőle, tud-e olvasni? Hogy ne tudok! tud a válasz, a mire aztán valami magyart olvasni valót kezdte elje, de biza a mi kis polgármesterünk azt felelte, hogy o magyart nem tud olvasni! hancót! Valjon mit mond ehhez a tanfelügyelő?

— **Beküldött** hoznánk a következő gyászjelentés: Az igloi ág. h. cv. fogymással tanárjai mely tájladommal jelentik kérésüket kártsírának Dr. Tavasi Lajos tanárnak f. évi január 28-án tanári müködsének 34-ik, életének 63-ik évében bekövetkezett hirtelen bekövetkezett elváltását kiemelt. A boldogultnak hirtelen január 30-án, d. u. 3 órákor fogtak örök nyugalomra kísértetni. Kelt Igloi, 1877. január 28-án. Béké h a m a v a i r a!

— **A helybeli tisztárk** tegnap tartotta második "Kriszthen-jel" mely nem rendezés, a tarsaság színejavítá egyesítette a redottéményben. Bál-tudományok nem kívánhattuk az áldozatot, hogy az érdekes fizetéselőt lapunk kedvéért otthagyja és azért csak a jövő számban, adhatunk bővebb és részletebb tudósítást. Most csupán annyit, hogy a tánevezésűg valóban sikerült.

— **A Szalkház vendéglőben** tartott álarozsóbál, annyit meggyert az a nemek közönség teltségével, hogy legközelebb új kiadásban egy megleljen is amit hallani, szellemes maszkokrol is gondoskodnak. Talán csaknem impo rto utján?

— **A helybeli munkás-segélyző egyesület** február 1-én tarot meg saját célpörke javára rendezett álarozs bálját a tarsasági egyesület rendezésében. E kedélyes mulatság, mely egyike volt farsangunk leglátogatottabbjainak, hű tükrö volt körm demokratikus felolthásának, a menyében képviselve volt ott tarsaséltünk minden osztálya.

— **Több helybeli lap** közölte azon hír, hogy a közösg elemi iskola tanítói február 24-ikén az intézetük hátrótt szívesen tanulók felolthásához s ruházattal való ellátásához egy tombolával egybekötött jötkövények nyírtas tánevezésűgok szádeközönek rendezni. Ezzel szemben biztos forrásból arról értesítünk, hogy a rendezéssel megbízott tanító urak atól tartva, hogy a bálj miatt nagyon bőfős talán lenni a mulatság eredménye is, elhasználták azt ápril 2-ig (husvét hétfő), ha ugyan a felmerült személyi hiányok miatt nem kellend eljelen az egész eszmét.

— **A Kassai posta-, távirde- és vasut-tisztviselői** február 7-ikén a Szalkház-szálloda földszíni teremben zártkörű tánevezést adtak, mely az előlekk után félve igen látogatott lesz.

Irodalom.

— **Beküldött:** A francia nyelvű rendezésűk számban. A polgári iskolák és köznevelésügyi számban. A Pugin Leo, a magyar nyelvű számban röviden már megemlékeztünk a fontemzített munkának első kötetéről, mely a rend-hagyó ígékterj. Ez azonban nem elég és vétekeznék lelkiismeretünk ellen, ha a gondolat átaluminyozott művet érdeme szerint, habár csak terjedelműen, nem is hiokölök nem ismertetőnk.

Tankönyvet, mint t. i. j. és az elvezető munkányt irni egyike a legnehezebb feladatnak, mert a teremtő erőt tagábol legbenne, korlatozván, az irótl bizonyos megmegtámaszt követel. A tankönyvet közté mindig csak két pontot tarthat szemelőtt: a kiemeltíást pontot és a célpontot. Ezekben belül kell mozognia és csupán annyit anyagot szabad felolthozni, a melyt a két ponton belül meg lehet feleltetni, hogy a felolthás szabadon mozoghatson a nélkül, hogy tömlekegbe jussón, melyből a kivevés csak kaluz segítségével lehetséges.

Ez nehéz feladat bármely idegen nyelvtan készítésénél, de egyike a legnehezebbeknek éppen.

a francia nyelvénél, melynek nemcsak szóbősége, hanem szabálytalansága, könnyen févára vezet. Megkísérlek már többet, de ha nem akarjuk a mervado körök! elique-szemleltet követni, halozás nélkül kik kell mondanunk, hogy a temérdek francia nyelvotan piazcon, vajmi kevesse találkozzunk, melyről azt mondatlank, hogy a ezelszerzésnek megfelelő. Vagy doctriinar tulomódúság, vagy genialis felolthetőség, avagy a mi meg rosszabb, de a tudomány szánandó végződése, mely általán tekintélyes füstjében — lopott fényből ereget egy — egy könyv szálat — és ráfogja, hogy ez a tudás sugározone.

Pugin ir könyvével nemcsak azt bizonyította be, hogy a fond ismeri anyanyelvét, hanem bebizonyította, hogy tanító a száonk legolthosabb értelmében — a ki szemelőtt tartván a célt — az értegségi viságig rendelkezésre álló időt és felolthást — nea üvezésével az azon mörketet sem, mely szerint az anyagot sikerrel lehet a közpotaonai ifjúságnak nyujtani.

Mentem minden filogotatási viszketeget, egyáltalán a szabályok tánevezésének és a vonatkozó feleltet készítésű szerkesztésűnek uszabgázásával foglalkoztam.

A részle névelőnek könnyen feloltható magyarázata, a kapcsolatos szemlény névmaszaka-volat előadás, a visszahozó névmasz névezetesen a "donc" és de qui közti különbösg jász megjelölése, az idelelték és a müködség, az a müködség a passz' délni rövid értelmezése, mind naggyani bizonyítottak annak, hogy Pugin L. sokáig tanult és tanított, mielőtt tapasztalatát leirta.

Még egy körülményt kell megemlítenünk és pedig érdemeit. Pugin mint francia származású oly isleto, az szabatos magyarsággal magyarázza anyanyelvénél taktikát tartva, a fővároztól leste volna el a magyar nyelv sajátiságait. Ez anynyal inkább számba vevendő, mert olyan jeles tanfelírki is mint Hoffer Károly ur e tekintetben nem elég szigorúan járnak el; mert rendszeres nyelvtanában ilyesnik a előfordok: "It a kutya, kinek a kenyeret adom?" "Nóvér, melylyel megkezdted (14) a magyart, adja el ön házat és kerjét? (148) Ez utóbbi magyartalanság bizonyára onnan vette eredetét, hogy a nép hogy adja? hogy vette?" szolokomat szokott használni. Pedig megnyírt adja helyett nem lehet hoggyant használni. No de ennek bővebb feltegetése nem tartozik ide.

Pugin Leo munkáját a Hoffmann és Molnár fele eozig adta ki és a kiállítás meglelt a tartalomig.

S z i n h á z.

Szemlelünk egy hétre kell vissza tekintenünk. Ezt mi megletejük könnyen, de nem azt az igazgató, aki ha a hétfőnyv estétünk a színházban korolthattok, majd mindig számos helyet láthatott, amely az elolthásba hiúban várt.

— **Pénteken** jan. 26. előadott: "Egy szép asszonyi mulat." Szombaton: "Az arya fu. Vasárnap: "A két órák." Hétfő: "A szomszédok." A rosszindú donauk" másodszor. Keddén: "A három álfalfelegye" másodszor. Szerdán: "Caverloné" először. Csütörtökön: "Fátinca" tízszere — Lászy Vilmos jutalmul. Péntéken: febr. 2-án "Az én Vilmosom" másodszor. — E nyolce előadás közül három úras h év előt adott, negyve a ház mekölt lezárta, több nagyob községség, vagyis telt ott más "Fátinca" bírt varisulni. Valóságos esoda!

A nemzeti színművészet ilyen pártolthása mellett valóban bajos referálni, mert a színes s vegtőre csak ember és így körülmező közt nem felelhet ki azon huzgatant, melyet némes hitvása követel a referánsnak pedig szívesen tekintetbe kell venni az enyhítő körülményeket.

Terményüzlet.

Kassa február 3. A terményüzletre néve legközelebb kimondott nézetünk már annyiban valósult, a menyiben a polihait látha-áru felolthott esemenve" az a nekelt is lanyha árúval meg nyomatolthottak. A látha-áru, mely által a t. t. szívesed, a felolthott más árúval érte, eredményese, a menyiben a bazárk ára 40—50 kr. a rossz 30 kr. és az árpaé 50 kral. esekeltek.

A m. belvárosi uenete nagy vottantott volt, noha a tulajdonosok nagy kézséggel ajánlották árúját, de a vevők még nagyobb engedelménytelenségűkkel, a malnak meg tovább árúval megköszönték és minthogy elég készlelet rendelkeznek, a piac felől uralmotk nem adják fel. A lisztetek op oly vorolatot meneti volt, mint a gabonáuteneké és minthogy a győzeke kelendőség mellett malmaink egy év óta alig bíznak ily jelentékeny készlelettel mint most, igen termékesnek, hogy a liszt árak is lejobb szallitak a malnak meg tovább árúval megköszönték.

A gabonáuteneké atágra már, mászánként.

Buza (tisza) frt 11.50—12.30
 Rossz frt 9. — 9.25
 Kukoricza (vörös) frt 6.50 — 7. —
 Árpa (örmek) frt 7.50 — 8. —
 Zab lezárta, frt 6.50 — 6.80

Felolthó szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Rózsásgy Antal.